REDACŢIUNEA,
Administraţiunea şi Tipografia.
BRAŞOV, piaţa mare Nr. 30.
Scrisorĭ nefrancate nu se primesc. Manuscripte nu se retrimet.
INSERATE se primesc la ADMINISTRAŢIUNE în Braşov şi la următórele Birourĭ de anuncĭurĭ:
în Viena: M. Dukes Nachf. Nox. Augenfeld & Emerich Lesner, Heinrich Schalek. Rudolf Mosse. A. Oppelike Nachf. Anton Oppelik. In Budapesta: A. V. Goldberger, Ekstein Bernat. In Hamburg: Karolyi & Liebmann.
PREŢUL INSERŢIUNILOR: o seriă garmond pe o colónă 6 cr.
— Publicărĭ mai dese după tarifă şi învoială.
RECLAME pe pagina a 3-a o seriă 10 cr. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXIII.

„GAZETA“ iese în fiăcare ḑi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe şése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
N-rii de *Duminecă* 2 fl. pe an.
Pentru România şi străinătate:
Pe un an 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 fr.
N-rii de *Duminecă* 8 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la d-nii colectorĭ.
Abonamentul pentru Braşov
Administraţiunea, Piaţa mare Târgul Inului Nr. 30, etagiu I.: Pe un an 10 fl., pe şése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. — Un esemplar 5 cr. v. a. séu 15 banĭ. — Atât abonamentele cât şi inserţiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 228. **Braşov, Vinerĭ 13 (26) Octomvrie.** **1900.**

Din „anuarul statului“.

Pe la începutul lunei curente ministru-preşedinte unguresc a presentat camerei deputaţilor un „anuar al statului“, care cuprinde un raport colectiv al întregului guvern făcut corpurilor legiuitóre. Acésta îndatorire de a raporta amĕnunţit din an în an asupra activităţii sale cu privire la tóte resorturile, i-o impune guvernului o disposiţie a legii asupra oficiului central statistic.

Până acum ministeriile publicau dărĭ de sémă anuale fiă-care separat despre activitatea lor. Acésta o făcea cu deosebire ministeriul de culte şi instrucţiune publică.

Ministrul Wlassics n'a mai publicat de astă-dată o dare de sémă separată, ci 'şĭ espune principiile, ce voesce a-le realisa în cercul activităţii sale, în amintitul anuar.

Nu cunóscem acest anuar, dér vedem în guvernamentalul „Pester Lloyd“ care a lăudat şi preamărit necontenit şi pe Wlassics al lui Banffy şi pe Wlassics al lui Szell— că ministeriul cultelor şi instrucţiunei publice desfăşură intr'ênsul icóna situaţiunei învĕţămêntului în tótă Ungaria şi Transilvania şi arată principiile după carĭ se conduce în activitatea sa.

Suntem nevoiţĭ a ne ţiné de indicările şi conclusiunile generale, ce le face numita fóiă, pe basa raportului ministrului Wlassics din anuarul statului. Nu aflăm aicĭ nimic nou, totuşĭ aflăm de bine a împrospĕta în memoria cetitorilor noştri principiile politicei de instrucţiune, ce o urmăresce Wlassics cu ţinta mărturisită de a lăţi în ţinuturile locuite de naţionalităţĭ limba, cultura şi spiritul naţional maghiar.

Raportul din cestiune se referă la anul şcolar 1898/99. Inainte de a vorbi de comunicările şi datele din raportul d-lui Wlassics, „P. Lloyd“ constată, că ministrul nicĭ la cea mai neînsemnată disposiţiă nu scapă din din vedere marile scopurĭ, ce şi-le-a pus. Wlassics are cunoscut de mult — ḑice — că cestiunile cultului şi nu mai puţin acele ale instrucţiunei sunt de mare importanţă pentru „naţiune“, căcĭ interesele ei bine pricepute prescriu de a asigura şi cultiva pacea confesiunilor în raporturile lor cu statul şi între-olaltă, de a ridica nivelul spiritual al poporaţiunei şi de a deştepta simţul solidarităţii naţionale maghiare deja în etatea cea mai fragedă de copil a viitórelor generaţiunĭ.

Supunêndu-se acestor probleme cu însufleţire Dr. Wlassics, adauge „P. Ll“., înaintéză totuşĭ în reformele sale numai pas de pas, evită cu băgare de sémă orĭ-ce pripire, care ar puté uşor sĕ pericliteze întréga sa operă. Caracterul acestei opere îl cunóscem cu toţii: este opera temerară, ce are ca ţintă desnaţionalisarea naţionalităţilor prin cucerirea succesivă a întregei lor vieţĭ naţionale de sine stătătóre în folosul esclusiv al rassei maghiare.

Lucrurĭ cunoscute, veţĭ ḑice, carĭ au fost produse în nenumĕrate variaţiunĭ, încât a început sĕ i-se urască lumei de ele. Invităm însĕ pe orĭ-ce Român de inimă sĕ-şĭ suprime disgustul, ce de multe-orĭ póte i-l produce amărăciunea asupra constantei miserii, ce a creat'o sistemul, care ne înfundă numai cu limba şi cu şcólele maghiare. Décă nu li-se urăsce adversarilor neamului nostru de a-şĭ continua activitatea lor distrugĕtóre şi a-şĭ continua cu tot mai mare metodă şi putere nisuinţele lor periculóse esistenţei nóstre naţionale, atuncĭ nu ne este iertat sĕ ni-se urască nicĭ un moment de apariţiunile acestei stărĭ de lucrurĭ, — ci din contră din ce în ce cunoscênd periculul şi vĕḑênd cum cresce şi se măresce, trebue sĕ încordăm tot mai mult forţele de resistenţă şi sĕ ni-le oţelim punêndu-le tóte fără preget în serviciul apĕrărei nóstre legitime naţionale.

De aceea de câte-orĭ vom ceti în comunicările şi datele, cu carĭ se laudă miniştri unguresci ai instrucţiunei publice înaintea şovinismului dominant, că aceştia se încórdă în tot chipul prin planurĭ şi reforme a-se apropia de ţinta, ce şĭ-au pus'o, de a nimici gradat învĕţămêntul naţionalităţilor în favórea instrucţiunei esclusive în limba maghiară cu ajutorul şcólelor de stat înfiinţate fiă direct din mijlócele statului, fiă prin cucerirea şcólelor esistente nemaghiare; de câte-orĭ vom ceti, că tot mai mult se estinde influenţa statului asupra instrucţiunei publice şi că programa guvernului este de-a introduce în ţinuturile locuite de naţionalităţĭ spiritul maghiar în şcóle; de câte-orĭ, ḑicem, vom ceti despre aceste planurĭ şi atentate tot mai cutezătóre: sĕ ne înfăţişăm cât mai viu nedreptatea, ce ni-se face şi periculul, ce ne ameninţă şi sĕ ne întărim în hotărîrea de-a aduce orĭ-ce jertfe pentru a-ne susţiné şi apĕra limba şi cultura nóstră românéscă şi pentru a feri şcólele nóstre de-a cădé pradă nesaţului maghiarismului violent.

Kállay şi Stadler. O fóiă dalmatină scrie, că Beniamin *Kallay* a făcut paşĭ la Curia romană, ca archiepiscopul *Stadler* sĕ fiă transferat în Zara. Vaticanul însè a respins cererea lui Kallay.

Prigonirea Polonilor în Germania. Mai dĕunăḑĭ telegraful a fost adus scirea, că guvernul german *a închis şcólele cu limba de propunere polonă.* După cum anunţă *„Berliner Tageblatt“* guvernul german nu se va opri aicĭ, ci încurênd va începe o acţiune energică de *germanisare* în contra Polonilor. Anume, se vor impune pressei polone mai multe restrîngerĭ însemnate, carĭ vor face imposibilă apariţia lor. Apoi va disolva tóte reuniunile polone şi va închide tóte teatrele.

Mişcarea electorală în Austria.

Precum am mai arătat, în sînul partidelor din Austria este mare mişcare în ajunul alegerilor parlamentare.

Ḑilele din urmă au scos la ivélă frecărĭ între partidele creştine. In Viena muncitorii social-creştinĭ vor sĕ se organiseze în partid separat. Primarul *Lueger* a protestat contra nisuinţelor de separatism după clase şi a cerut, ca toţĭ creştinii sĕ fiă solidarĭ şi sĕ se grupeze cu toţii în jurul drapelului partidei social-creştine. Se pare însĕ, că apelul lui nu va afla ascultare necondiţionată şi că óre-care scisiune tot se va produce.

In Tirol partida poporală catolică şi partida social-creştină îşĭ stau faţă 'n faţă. Baronul *Dipauli* de pildă îşĭ are un contracandidat în profesorul de teologiă *Schöpfer* din Brixen.

Cei carĭ se bucură mai mult de frecările aceste între creştinĭ sunt liberalii. Bucuria lor însĕ o cam turbură împrejurarea, că după cum înşi-şĭ recunosc, în Tirol afacerile politice sunt şi aḑĭ permanent influinţate de clerul înalt catolic, ale cărui organe esecutive sunt preoţii de prin diferitele cercurĭ şi localităţĭ. Cu tot antagonismul, ce esistă însĕ între liberalĭ şi clericalĭ în Tirol, totuşĭ un compromis între ei nu pare tocmai peste putinţă, dat fiind, că aḑĭ nu mai sunt la ordinea ḑilei în Austria cestiunile bisericescĭ politice, cât mai vîrtos antagonismul dintre Cehĭ şi Germanĭ. Pe tema apĕrării intereselor naţionale germane şi a germanismului peste tot, clericalii şi liberalii tirolesĭ pot încă sĕ-şĭ dea icĭ colo mâna şi în faţa urnei electorale sĕ mérgă uniţĭ în unele cercurĭ.

Dumineca trecută fostul ministru de comerciu în cabinetul lui Thun Dr. *Bernreuther* a ţinut în Pilsen o vorbire înaintea alegĕtorilor sĕi. Cu ocasia acésta Bärnreuther s'a ocupat cu situaţiunea politică. Aḑĭ — ḑise el — *nu putem conta la pace între Cehĭ şi Germanĭ* în Boemia, décă nu vom realisa principiul autonomist în viaţa de stat. Bärnreuther consideră de un mare rĕu, că Cehii duc lupta naţională până la limitele estreme şi aţiţă sentimentul naţional prin pressă, prin preoţĭ şi învĕţătorĭ.

FOILETONUL „GAZ. TRANS“.

Părerea unui strĕin
asupra cestiunei israelite în România.

— Fine. —

Şi acum când sunt la sfîrşit şi am trecut de mult marginele unei scrisorĭ, acum bag de sémă, că n'am vorbit de loc de două cestiunĭ fundamentale asupra cărora esistă o iremediabilă confusiune în capetele contemporanilor noştri. Mulţĭ susţin, că nu esistă o rassă evree, „un adevĕrat popor evreu“, ci numai o religiune evree, cum este cea creştină séu cea mohamedană.

Décă acésta ar fi adevĕrat, ar urma două lucrurĭ: 1) Că nu esistă evrei, ci numai un anumit numĕr de ómenĭ de „confesiune mosaică“; 2) că orĭ-ce apăsare în contra Evreilor este o manifestare de intoleranţă religiósă. N'am vreme acum şi cetitorii d-vóstră n'au răbdarea, de a analisa mai adênc aceste probleme; voiŭ spune numai atât: „aceste probleme“ nu esistă de fapt; nisce palavragii visătorĭ, ignoranţĭ, mărginiţĭ şi înşelătorĭ rĕutăcioşĭ au colaborat pentru a produce confusiune în capetele publicului doritor de lumină. De fapt de nicĭ o rassă din lume nu-i aşa sigur ca de cea evreésca, că esistă şi că puţinele procente din alte rasse, pe carĭ le-a primit din timp în timp (cu tótă interḑicerea severă a bibliei şi a talmudului) au fost îndată absorbite şi asimilate de masa unitară. Priviţĭ numai tabelele marei anchete a profesorului Wirchow asupra tuturor copiilor de şcólă ai împĕrăţiei germane (pe Wirchow nu-l va acusa nimenea de antisemitism); aceste tabele dovedesc că: „rassa evree este cea mai pură şi într'însa găsim cel mai mic numĕr de forme amestecate“ (compară referatul în Joh. Ranke. *Der Mensch*, ediţia II, II, 293). Pofesorul de Luschan (un partisan tot aşa de entusiast al Evreilor ca şi Wirchow, servindu-se de un enorm material craniologic ajunge esact la aceleaşĭ conclusii în cartea lui, Die antropologische Stellung der Iuden. Aşa-dér chiar „umanitariştii“ trebue sĕ recunóscă *nolens volens* că esistă „o rassă“ evreiéscă!)

In schimb e tot aşa de sigur, că nu esistă o „religiă“ evreéscă — după accepţiunea nóstră a cuvêntului — şi nicĭ n'a esistat vre-odată Moses Mendelsohn, celebrul şi nobilul Evreu din secolul trecut, a căruĭ autoritate n'o póte nimenĭ pune la îndoială spune lămurit: „Judaismul nu este o *religiă revelată*, ci o legislaţiă revelată“ (*Rettung der Iuden* 1782).

Din punctul de vedere fisic, Judaismul se întemeéză pe o conservare prevĕḑĕtóre a unei rasse curate de orĭ-ce amestec; din punctul de vedere intelectual se sprijină pe o străveche tradiţiă istorică (nu religiósă) empirică (nu mitologică séu transcendentală); din punctul de vedere moral constă din credinţa, că poporul evreu este singur poporul ales şi că are singur dreptul de a domina lumea. De „religie“, în înţelesul nostru creştin nu se vorbesce în acest întreg sistem; în schimb se póte admite, că o astfel de concepţie a ideii de naţiune şi de rassă forméză un fel de *compensare* pentru ceea-ce alţĭ ómenĭ au sub formă de religiune. Aşa dér întru cât esistă o naţiune evree se póte vorbi şi de o religie evree; pe când religie evree fără o naţiune evree, fără un popor (deşi rĕspândit printre alte popóre, dér unitar şi conscient de unitatea lui) este o idee absurdă. De aceea prof. Dr. Mandelstam era pe deplin îndreptăţit sĕ esclame la congresul evreesc din Basel, dela 29 August 1898: „Noi Evreii *respingem cu totă energia* contopirea cu celelalte naţionalităţĭ şi păstrăm fermă speranţa nóstră istorică!“ (după raportul ḑiarului parisian filo-semit *le Temps* dela 2 Septemvrie 1898). Acéstă speranţă istorică de care vorbesce prof. Mandelstam este aceea a dominaţiei universale. Evreii au dreptul de a aspira la dênsa; noi toţĭ însĕ carĭ nu ne-am gândit nicĭ-odată la dominaţiă universală şi carĭ suntem mulţumiţĭ sĕ fim şi sĕ rĕmânem stăpânĭ în casa nóstră, avem dreptul şi datoria sĕ luăm — fără brutalităţĭ — energice mĕsurĭ de apĕrare în contra unui musafir aşa de primejdios. Şi acum, cu inima plină de încredere, şi veselă de speranţă, voiŭ sfârşi cu strigătul: Trăiască România!

Rĕmân, mult stimate domnule,

al d-vóstră devotat,

Houston Stewart Chamberlain.

Viena, 15/IX, 1900.

Nu póte fi însĕ vorba — continuă oratorul — despre un stat cehic în inima Europei, un stat, care s'ar purta cu inimiciţiă faţă de Germanii care-l încunjură.

Bärnreuther mai ḑise, că décă viitorul parlament nu va puté lucra normal, are sĕ vină tariful vamal autonom, cu tóte că Ungaria va afla formule peste formule, décă află, că aşa cere interesul ei. Ungurii se consideră deja de pe acum, ca domnii esclusivĭ ai situaţiunei şi este fórte trist, că în Austria încep deja sĕ se plece înaintea lor, ceea-ce dovedesce şi faptul, că numĕroşĭ industriaşĭ încep sĕ trécă în Ungaria — fapt, care constitue un pericul.

Din România.

M. S. Regele a trimis o căldurósă telegramă de felicitare Reginei Wilhelmina a Olandei, cu prilegiul logodnei sale cu marele duce de Meclemburg-Schwerin. Regina Wilhelmina şi Regina-Mumă au rĕspuns M. S. Regelui, mulţumindu-i.

*

M. S. Regele a primit, din partea Regelui Belgilor, o scrisóre prin care-i notifică căsĕtoria Nepotului Sĕu, Principelui Albert al Belgiei, cu Principesa Elisabeta, Ducesa de Bavaria.

Esc. Sa d-l Baron Beyens, trimis estraordinar al Belgiei, a remis M. S. Regelui scrisórea de notificare.

*

Alteţele Lor Regale Principele Ferdinand şi Principesa Maria, însoţiţĭ de micii Principĭ, au sosit erĭ la améḑĭ dela Sinaia în Bucurescĭ, unde îşĭ vor lua reşedinţa de iérnă la palatul Cotrocenĭ.

A. S. Principesa Maria îşĭ sĕrbătoresce Lunĭ, 16 Octomvrie v., a 25 aniversare a nascerei.

*

D-l ministru de interne este hotărît a numi o comisiune de economiştĭ şi medicĭ, care sĕ propue mĕsurile cele mai practice şi eficace pentru combaterea pelagrei, a cărei proporţiunĭ au devenit din cele mai îngrijitóre.

*

Ministeriul instrucţiunei publice a dat o circulară tuturor direcţiunilor şcólelor secundare din ţéră privitóre la plata taxelor impuse prin noua lege a învĕţămêntului.

Se scie, că aceste taxe sunt de 42 lei anual pentru cursul secundar inferior şi 72 lei pentru cursul superior.

Ministerul instrucţiunei în circulara sa dispune asupra scutirei de taxă a elevilor silitorĭ dér sĕracĭ.

*

La ministerul de esterne se grăbesce cu traducerea tuturor actelor instrucţiunei în afacerea complotului bulgăresc, spre a fi trimise la Sofia. Până acum s'a trimis la Sofia, în traducere francesă, numai rechisitoriul primului-procuror.

*

Un vapor al societăţii „Lloyd“ a adus alaltăerĭ în Galaţĭ *Statua lui Mircea cel Bĕtrân*, pentru monumentul dela Tulcea. De aci, cu un şlep românesc, statua va fi dusă la Tulcea.

*

Contra-amiralul Murgescu s'a întors în Capitală din inspecţiunea făcută la Constanţa diviziei de mare a flotilei române. D-sa va pleca ḑilele acestea în inspecţiunea diviziei de Dunăre la Galaţĭ.

*

Ḑilele acestea sé va deschide la Ateneul Român esposiţia de ţesĕturĭ, care a fost organisată la ministerul cultelor.

*

D-l inginer Pascu, şeful biuroului minelor din ministerul de domenii se află în Dobrogea, unde continuă lucrările de esplorărĭ minere deja începute acolo.

*

Meseriaşii din Bucurescĭ vor primi Vinerĭ séra la gara de Nord pe colegii lor, delegaţii din provincie, carĭ vin în Capitală cu ocasiunea marelui congres al meseriaşilor, care se va ţiné în Bucurescĭ în ḑilele de 14 şi 15 Octomvrie. Delegaţii vor fi încuartiraţĭ la mai mulţĭ colegĭ de ai lor din Capitală.

*

Esplorările petrolifere ce se fac în judeţul Bacău, au dat resultate admirabile. In urma sondajelor făcute de specialiştĭ, s'a format convingerea, că Moldova e fórte bogată în petroleu şi că în general producţiunea de acolo va fi cu mult superióră celei din Muntenia.

*

Esamenele pentru aspiranţĭ la gradul de maior al căpitanilor din marină, s'au terminat. In urma resultatelor definitive au fost consideraţĭ reuşiţĭ d-nii căpitanĭ Demetriade şi Iorgulescu şi mecanicul Dunarent.

*

Revizorii şcólelor române din Macedonia, terminând afacerile de serviciu la ministerul cultelor, au plecat la posturile lor.

*

Preşedintele Republicei francese a făcut Joia trecută ultima visită oficială la Esposiţie. Cu prilegiul acesta a visitat şi pavilionul României.

*

Societatea de petrol olandesă română s'a desfiinţat, trecênd la o nouă societate sub denumirea de „Societatea petroleului Cernavodă“.

Acéstă nouă societate s'a constituit cu un capital de 12,000,000 lei, din care 2.000,000 lei deplin vĕrsaţĭ.

*

Esportul de peşte va lua, se speră, anul acesta un avênt mai mare.

Décă timpul se va mai rĕci încă, se aştéptă a se esporta cantităţĭ fórte marĭ de peşte la Viena şi Berlin.

*

Procesul lui Nedelcoff, asasinul bulgar al lui Stefanovicĭ din Brăila, va fi judecat de Curtea cu jurĭ din Galaţĭ în sesiunea de Decemvrie.

Convenţia germano-englesă şi puterile.

Până acum nu s'a lămurit de loc situaţia creată de convenţia germano-englesă privitóre la China. Nicĭ una din puterĭ nu s'a alăturat încă pe faţă la principiile fundamentale din convenţiă. S'a ḑis, că Austro Ungaria şi Italia ar fi declarat, că o aprobă, dér până acum nu se scie nimic positiv în privinţa acésta.

America însa-şĭ privesce convenţia cu ochĭ bănuitorĭ. Cu atât mai mult Rusia şi Francia. Aceste puterĭ din dupla alianţă au fost penibil impresionate de scirea convenţiei, şi cu tóte, că cercurile oficióse din Petersburg şi Paris se arată nepăsătóre, predispuse chiar a primi basele, pe carĭ s'a făcut înţelegerea anglo-germană, pressa ruséscă şi francesă manifestă cu atât mai mult indisposiţia ei faţă de acest arangeament al Angliei şi Germaniei făcut pe după spatele celorlalte puterĭ interesate în China.

Décă e sĕ se judece după tonul şi limbagiul, ce-l ţin ḑiarele rusescĭ, Rusia nu se va poticni în atitudinea şi calculele ei politice de convenţia anglo-germană, pe care o fóiă ruséscă o numesce „bombă de hârtiă“. La convenţia acésta Rusia are un rĕspuns mult mai practic: ţine ocupată milităresce Mandsuria şi calea ferată spre nord dela Peking. C'un cuvênt, Rusia dominéză la nordul Chinei. Tot aşa dominéză Francia la sud prin preponderanţa puterii sale militare.

Fórte interesant este ceea-ce i-se comunică din Londra ḑiarului parisian „*Temps*“ cu privire la motivele, carĭ au dat ansă convenţiunei. Étă ce i-se telegraféză numitei foi:

Convenţia anglo-germană privitóre la China este o simplă garanţiă mutuală între cele douĕ puterĭ în contra orĭ-căror veleităţĭ ale uneia din puterile contractante. Anglia trebuia sĕ ţina sémă de interesele ei comerciale, ér Germania încă are mulţime de interese pe carĭ ţine sĕ şi-le desvólte, fiind-că a jertfit mult pentru avêntul industriei. Pentru-ca sĕ garanteze liberul import pe teritoriul imperiului chines, Germania a păşit la compromis cu Anglia. De altfel Germania îndată la începutul încurcăturilor chinese a interesat'o încercarea Angliei, de a ocupa milităresce valea Yantse. Acest plan al Angliei a fost zădărnicit de hotărîrea Franciei, care a decis sĕ nu-şĭ retragă trupele de acolo. Pentru-ca sĕ se asigureze în contra acestor fel de încercărĭ, Germania a păşit la înţelegere cu Anglia. Punctul trei din convenţiă (décă vr'una din puterĭ şĭ-ar câştiga avantagii teritoriale în óre-care formă, guvernele ambelor state contractante se obligă ca pentru garantarea intereselor proprii sĕ se aviseze împrumutat despre paşii eventual necesarĭ, ce ar voi sĕ iae) nu se referă decât la aceea, că décă *în cas că Rusia ar voi sĕ ţină definitiv Maudsuria, Anglia şi Germania sĕ se recompenseze prin împărţirea între ele a văii Yangse*. Sunt însĕ cause, carĭ fac a-se crede, că Rusia nu vré sĕ ţină în posesiunea ei Mandsuriă.

Aşa-dér convenţia ar avé în vedere şi o împărţire eventuală a Chinei, cu tóte că în primul ei punct se accentuéză susţinerea integrităţii teritoriului chines.

Evident, că în cestiunea chinesă puterile se vor certa încă de aicĭ înainte şi tótă amiciţia germano-englesă este cum s'ar ḑice o prietiniă între căţel şi pisică. Câştigul din tóte îl vor incassa tot numai Chinesii, carĭ de sigur, că sunt plinĭ de bucuriă vĕḑênd cum cei-ce rîmnesc la pradă sunt în ajun de a-se încăera formal, fiind-că nu sunt învoiţĭ asupra împărţelii.

Cestiunea cretană ameninţă sĕ devină érăşĭ ardentă. După cum se telegraféză din Constantinopol, principele *George*, guvernatorul Cretei, care a făcut o visită Ţarului, plănuesce *anectarea Cretei la Grecia*, adecă scóterea ei de sub suzeranitatea Turciei. Mama principelui va merge de-asemenea la Livadia, ca sĕ pledeze înaintea Ţarului pentru realisarea planurilor fiului sĕu. Pórta otomană este fórte îngrijată, mai ales, că şi în Macedonia spiritele încep sĕ fiă agitate în urma aţiţărilor comitetului bulgar macedonean.

SCIRILE ḐILEI.

— 12 (25) Octomvrie.

Erariul înşelat cu o jumĕtate de milion. De câte-va lunĭ este în curgere un proces între procuratura erarului ungar şi firma pentru furnisare de tutun L. M. *Rosenfeld* din Rotterdam. Acéstă firmă a fost angajată cu furnisarea de cel mai fin tutun şi a şi furnisat cel mai fin până la un timp, după aceea însĕ în locul tutunului fin începù sĕ furniseze tutun de calitate rea, dér pachetat în lăḑĭ de acelea, ca şi cum ar fi fost în ele tutun bun; din partea erariului însĕ i-se plătea firmei ca şi cum ar fi fost cel mai fin tutun. Acésta s'a continuat timp îndelungat. Odată însĕ, erariul se pomenesce cu o scrisóre anonimă, prin care se descopere înşelătoriile firmei. Când tovarĕşii Rosenfeld au fost traşĭ la rĕspundere, ei imediat s'au grăbit a plăti tótă paguba socotită de erar. Cu atâta însĕ erarul nu s'a mulţumit, ci a cerut sĕ se constate prin autorităţĭ, carĭ sunt acei funcţionarĭ infidelĭ dela erar, carĭ au stat în înţelegere cu firma şi au făcut posibil a-se continua înşelătoriile cu anii, fără a-se descoperi înşelătoriile. Procesul e încurgere şi va mai dura póte timp îndelungat deóre-ce cercetările se fac şi la Rotterdam, căcĭ acolo se află registrele principale.

Şcóle de cătun în România. D-l ministru al instrucţiunei a aprobat tabloul pentru transformarea a 500 şcóle rurale în şcóle de cătun. Tóte aceste şcóle rurale nu erau frecuentate de-un numĕr însemnat de elevĭ, fiind în acéstă privinţă pe aceeaşĭ liniă cu şcólele de cătun deja esistente. Şcólele de cătun au învĕţătorĭ plătiţĭ cu 40 lei lunar, pe când se scie, că la celelalte şcóle rurale sunt plătiţĭ cu 91 lei. Economiile resultate din aceste mĕsurĭ se vor ridica la 100,000 lei.

Membrii corului reuniunii române de gimnastică şi câutărĭ se vor întruni Sâmbătă în 14 (27) Oct. a. c. la 8 óre séra la o cină comună în restaurantul dela redută, la care se invită toţĭ membrii onorarĭ, fundatorĭ şi protegătorĭ. După cină urméză dans.

Căile ferate bosniace. „N. W. Tagblatt“ scrie, că s'a stabilit definitiv construirea căii ferate Bugojno-Spalato şi a liniei dalmatine-bosniace. In consiliul comun de miniştri, ce se va ţiné Sâmbătă séu Duminecă în Viena, se vor discuta numai cestiunile de tarif, ce va propune guvernul ungar în interesul circulaţiei, pe numitele căi ferate.

Miseriă în Basarabia. Scirĭ ce sosesc din Basarabia, nu prea sunt îmbucurătóre. Seceta mare a nimicit recolta; pămêntul fiind atât de uscat, încât nicĭ hrană pentru vite nu esistă şi din causa acésta preţul moşiilor a început sĕ scadă în mĕsură simţită. Poporaţiunea mai multor districte a fost avisată a recurge la ajutorul autorităţilor, carĭ au şi mijlocit pentru nenorociţĭ anumite ajutóre.

Societatea „Inocenţiu M. Clain“ a teologilor românĭ gr. cat. din Blaşiŭ s'a constituit pe anul şcol. 1900/901 în modul următor: president: Petru Sântoma, teol. an. IV; v.-president Ioan S. Frăţilă, teol. an. III; secretar: Iacob C. Domşa, teol. an. IV; cassar: Valer Vêrv, teol. an. III; controlor: Tr. German, teol. an. II; archivar: Carol Ignat, teol. an. III; bibliot. N. Ticaciu, teol. an. II; notar: Iulian Aldica, teol. an. I. Membri în comisia supra-criticătóre: Nic. S. Aron, teol. an. IV; Oct. Popa, teol. an. I.

Rĕufăcĕtorĭ în Londra. Ḑiarele londonese anunţă, că străḑile capitale sunt pline de bande înarmate de rĕufăcĕtorĭ recrutaţĭ din massa poporului. Aceste bande jăfuesc şi comit tot felul de violenţe asupra persónelor, carĭ din nenorocire cad în mânile lor. Se crede, că e vorba de-o adevĕrată societate, ai cărei membri sunt obligaţĭ prin jurămênt, de-a nu da nicĭ o lămurire poliţiei asupra asociaţiei lor.

Fómete în India. Vice-regele Indiei lordul Curzon, într'un însemnat discurs asupra fómetei, a preţuit la 500.000 numĕrul deceselor, datorite acestui flagel, de care a fost atins un sfert din populaţia Indiei. Pierderile la recolte sunt de 50 milióne livre sterlinge. Mai multe milióne de vite au pierit. La sfîrşitul lunei trecute, cheltuelile pricinuite de fóme se urcau la 213.500.000 francĭ, şi se crede, că până la sfîrşitul lui Martie va mai fi nevoiă de 37 jum. milióne de francĭ. Se pun marĭ speranţe pe o escelentă recoltă de bumbac, preţuită la 3250 milióne.

O afacere de onóre.

Primim dela d-l Eugeniu Mocsonyi din Capolnaş următórea scrisóre:

Capolnaş, 24 Oct. n. 1900.

Onorată Redacţiune!

Din întêmplare mĭ-a venit astăḑĭ în mână o notiţă din „Tribuna Poporului“, Nr. 187 a. c., despre afacerea de onóre a d-lui Dr. I. Suciu cu mine. După-ce notiţa nu e esactă, Vĕ trimit alăturat în copiă procesul-verbal redactat despre afacerea acésta în limba germană de secundanţii ambelor părţĭ, şi predat în câte-un esemplar fiă-cărei părţĭ spre eventuală folosire, cu rugarea ca sĕ binevoiţĭ a-l publica în stimata-Vĕ fóiă în traducerea română.

In trécăt am sĕ adaug încă, că mie mi-s'au presentat ca secundanţĭ ai d-lui Dr. I. Suciu domnii P. Truţia şi Dr. N. Oprean, ér d-l căpitan D. de Herbay a intrat numai în locul d-lui N. Oprean, care într'aceea s'a fost retras.

Cu stimă deosebită

Eugeniu Mocsonyi.

Proces-verbal

încheiat de subsemnaţii. spre a regula afacerea de onóre, ce a esistat între domnul Eugeniu de Mocsonyi şi d-l Dr. Ioan Suciu.

Domnul Eugeniu de Mocsonyi în decursul unei discusiunĭ cu domnul Dr. Ioan

Suciu, ce a avut loc într'un compartiment de vagon, a folosit asupra actului unei autorităţī bisericescī o espresiune ofensatóre, din care causă domnul Dr. Ioan Suciu, care a priceput acésta aserţiune în sens personal, a trimis domnului Eugeniu de Mocsonyi pe representanţii sĕi.

Representanţii domnului Mocsonyi au declarat în numele lui, că dênsul primesce provocarea şi e gata a da satisfacţiune cu arma.

De-órece însĕ, în decursul convorbirilor între representanţii ambelor părţī, s'a dovedit la stabilirea casului obiectiv, că espresiunea ofensătóre s'a referit numai şi numai la actul unei autorităţī bisericescī, nu însĕ la persóna domnului Dr. Ioan Suciu, că prin urmare provocarea se baséză numai pe o neînţelegere, deóre-ce ofensă personală nu este, representanţii ambelor părţī în consonanţă declară afacerea ca fără substrat şi printr'asta ca terminată în mod cavaleresc.

Acest proces verbal s'a scris în două esemplare consunătóre.

Sibiiu, în 15 Octomvrie 1900.

Representanţii provocatului:	Representanţii provocatorului:
Aurel de Horvath, locotenent.	*Petru Truţia*,
Iosif de Mrazek, sub-locot. în reg. I. de husarī.	*Dem. de Herbay*, căpitan.

Irlandesii către Krüger.

Ĕtă adresa, ce au de gând s'o presenteze Irlandesii bĕtrânului preşedinte *Krüger* cu ocasia venirei sale în Europa:

„*Escelenţei Sale Paul Krüger, preşedintele republicei sud-africane!*

„*Bărbate mult preţuit!* Presenţa Vóstră în Olanda oferă ocasiunea, ca popórele Europei sĕ-şī manifesteze simpatiile de mult suprimate, ce simt faţă de republica Vóstră. Simpatia acésta privesce cu deosebire lupta eroică pentru libertate, ce Voi aţī purtat'o *în contra atacului brutal.* La acéstă manifestare de simpatiă şi noi vrem sĕ luăm parte, noi, carī *suntem atât de nefericiţī* pentru-că trebue sĕ trăim sub dominaţiune englesă. Imprejurarea, că din incidentul nouelor alegerī, numĕrul oposiţiei irlandese s'a ridicat dela 21 la 82 deputaţī, carī au declarat resboiŭ ministeriului belicos, dovedesce, că mulţimea poporului irlandes simte cu D-Vóstră. Acestui sentiment trebue sĕ-i dăm cu atât mai vîrtos espresiune, căcī durere, mulţī pămênteni de ai noştri s'au înrolat ca mercenarī ai asupritorilor".

Adresa descrie apoi victoriile Burilor şi interesul potenţat, cu care întréga lume a urmărit lupta pentru libertate a Burilor; apoi continuă:

„Nicī-odată nu va fi spre folosul milióneIor de locuitorī sîrguincioşī ai Angliei, décă subjugarea vremelnică a republicelor Vóstre va apăsa ca un pĕcat greu sufletul ei, şi în viitor i-se va arăta pururea înaintea ochilor ca o mustrare. Cu $1^1/_4$ secul înainte Anglia a purtat rĕsboiŭ în contra altei republice, şi adī lamura rassei englese recunósce, că atât pentru ea, cât şi pentru cealaltă lume, *a fost salutar, că Anglia fu învinsă.*

„Trupele covîrşitóre şi isvórele de ajutor, ce-i stau la îndĕmână unei din cele mai bogate naţiunī din lume, au învins în fine asupra Vóstră.

„*A acestei naţiunī este ruşinea, a Vóstră gloria.*

„Deşi de present Voi sunteţī invinşii, totuşī dreptatea este pe parte-Vĕ, *Voi sunteţī adevĕraţii învingĕtorī* şi ca învingĕtorī veţī trăi pururea pe paginele istoriei".

Din Africa sudică.

O telegramă din *Lourenzo-Marques* spune, că toţī consulii, afară de cel engles, au felicitat pe preşedintele *Krüger* la îmbarcarea sa pe vaporul „Gelderland". Krüger, fórte mişcat a dis:

„Călĕtoria mea în Europa trebue se servéscă intereselor celor două republice ale Burilor".

*

Din *Capetown* se anunţă, că generalul *French* în marşul sĕu dela Caroline până la Bethel a întîmpinat pretutindenī resistenţă. El a perdut 36 soldaţī. Englesii au avut pierderī şi în alte lupte, cu totul au perdut 50 ómenī.

*

Ocuparea localităţei Jagersfontein de către Burī are o importanţă mult mai mare după cum s'ar crede, căcī Jagersfontein este cel mai însemnat centru de mine de diamant după Kimberley şi ocuparea sa face pe Burī stăpânii crâmpeiului de cale ferată, care duce la Fauresmit, pe care ei se vor putea retrage, la cas de nevoe.

*

Sosind la Pietermaritzburg, generalul Buller a primit o sabie de onóre, pe care i-a oferit'o populaţia din Natal. El a rostit cu acel prilej un discurs, care nu-i decât o lungă apărare a strategiei sale în contra criticilor, ce ea a stîrnit în Anglia şi în tótă Europa.

Jidovismul în Ardeal.

Dintr'o statistică apărută într'un diar catolic din Budapesta notăm din trecutul jidovismului în Ardeal următórele date:

In seculul trecut erau puţinī Jidanī în Ardeal. Comunităţī religióse aveau numai în Alba-Iulia, Abafaia, Betlean, Dobâca superióră etc. Prim-rabinul îşī avea sediul în Alba-Iulia. Jidanii din acest oraş au primit în 1675 privilegiu dela Apafi. Rabinul din Alba-Iulia era supus celui din Belgrad.

Mai târdiu prim-rabin al jidanilor a fost David Beniamin, care a imigrat în Ardeal din Polonia. Aicī s'a lăpădat de modul de scriere din Polonia şi a învĕţat scrisórea germano-jidană, ce se întrebuinţa aicī. Acest rabin trăia negoţiând cu articulī aduşī din Viena şi din Turcia. Prin 1742 prim-rabinul avea leafă de 150 florenī şi în Alba-Iulia se aflau 37 familii jovescī.

In Tęrgu-Mureşului încă locuesc de multă vreme Jidanī. Aceştia încă în 1753 aveau învĕţător, însĕ dare rabinului nu plăteau. In timpul acela locuiau în Alba-Iulia 31 familii jidane, în Máznási-falva 27, în Betlean 46, în Iclod 9. Cea mai vechiă sinagogă jidovéscă în Ardeal e cea din Nazna.

In 1779 în tot Ardealul se aflau nu mai 127 familii jidovescī. In timpul acesta episcopul romano-catolic întăria pe prim-rabinii în oficiul lor şi jidovii erau datorī sĕ plătéscă episcopului. Alba Iulia era capitala Jidanilor locuitorī în Ardeal până în deceniile din urmă. Ultimul rabin a fost Abraham Rimak, care a murit în 1879.

Serbarea culesului viilor la Exposiţia din Paris.

Cu tot timpul rece ce era în Paris, ajunul serbării culesul viilor s'a celebrat în séra de Lunī (2 Octomvrie) pe câmpul lui Marte şi la Trocadero, cu o splendóre în adevĕr parisiană şi într'o afluenţă enormă de lume entusiastă.

Două cortejurī triumfale au pornit în sunetele trompetelor, pe la órele 9, din sala serbărilor, unde se formaseră. In capul convoiului toboşarī băteau tobele, urmaţī de pompierī provincialī îmbrăcaţī cu pantalonī albī, tunică albastră, şi purtând pe cap coifurī de catifea cu pene roşii. După ei veniau seniorī din epoca lui Ludovic XIV şi XV, burghezī din timpul Revoluţiunei şi Imperiului, toţī purtând în mână simbolurī luminóse, laterne şi tórţe. Apoi veneau, precedate de garde, cele două care ale strugurelui, în care se aflau divinităţī grece şi romane, copii travestiţī în amoraşī anticī, culegĕtorī şi culegĕtóre, purtând coşurī cu strugurī.

In urma carelor veneau servī purtând buchete de florī în formă de arc, strălucitóre de lumină electrică. Apoi venea un al treilea car pe care se afla un lin antic (pentru storsul strugurilor), deităţī păstorescī şi călcătorī de strugurī.

Convoiul era închis de gardienī municipalī. Acest convoiŭ s'a oprit pe podul Ienei, pe când un al doilea convoiŭ, mai puţin important ca cel dintâiŭ, se îndreptă spre Trocadero.

Strălucirea acestei defilărī, care semăna a retragere cu torţe, mai era mărită prin iluminarea edificiilor măreţe de prin prejur ale exposiţiei, şi mai ales a turnului Eifel, care dedea acestei sĕrbărī antice un aspect cu totul mitologic.

Serbarea propriu disă a culesului s'a ţinut a doua di, Marţī după amiadī, pe câmpul lui Marte şi la Trocadero, în mijlocul unui imens ocean de spectatorī, carī dela 2 până la 4 óre, cu tótă arşiţa sórelui, manifestau o veselie şi un entusiasm carī au rĕsplătit, după cum meritau, pe organisatorii acestei sĕrbărī de veselie.

Inainte de órele 2, spaţiul din jurul palatului Apei, sub boltele căruia s'a format convoiul triumfal, se adunase o mulţime imensă de curioşī ce voiau sĕ asiste la preparativele serbăreī, la formarea cortegiului şi la decorarea carelor.

In bulevardul central din câmpul lui Marte şi din grădina Trocadero se afla de asemenea o mulţime imensă. Până sĕ se pună convoiul în mişcare, spectatorii admirau corónele colosale formate din strugurī giganticī şi care suportau nesce plăcī purtând în loc de inscripţii numele a diferite vinurī francese şi streine.

La órele 2 precis, cortegiul s'a pus în mişcare. Inainte mergeau 20 toboşarī şi pădurarī, şi 8 trompeţī îmbrăcaţī în costume antice grece şi romane. In urma lor veneau deii vinului Sileu şi Bacchus, primul călare pe un măgar, ér al doilea şedĕnd pe un butoi. Silen era împresurat de Bachate graţióse ce purtau coşurī pline cu strugurī din carī împărţeau la lume. Bacchus era încunjurat de 4 Panī şi 20 preoţī ai lui Dionis (Bacchus). De-odată se aude trompete şi tobe, ca un ordin spre a se face tăcere, şi apare d-l Sylvain, unul din cei mai buni comedianī ai comediei francese, care proclamă începerea culesului, rostind o cuvêntare.

S'a remarcat cu deosebire carul german, representat printr'o bătrînă tulpină de viţă, ca acelea ce se vĕd pe malurile Rhinului eşind dintr'o cómă de stâncī. La pólele tulpinei se vĕd numĕróse viţe suportând ciorchiī de strugurī auriţī de radele sórelui.

Cortejul vinurilor strĕine e urmat de carele ce represintă vinurile Franciei. Carul apoteoseī Vinului, personificând vinul roşu, vinul alb şi vinul vênăt, obţine un viu succes.

Mulţimea nu menajează aplausele figuraţiunei ce încadréză carele.

Culegĕtorī, culegĕtóre, dogarī, purtătorī de doniţī, musicanţī îmbrăcaţī în costumele din ţéra lor, toţī au partea lor din ovaţiunī.

VARIETATE.

Europenii si Chinesii. Contele *Leo Tolstoi* a scris sub titlul acesta un articul, ce l'a publicat într'o fóiă rusésca. Acest articul îl întroduce cu următórea interesantă comunicare:

Ĕtă ce mi-a povestit un martor ocular:

Lucrătorii (coolii) chinesī întrebau pe inginerii, carī voiau sĕ-i angajeze pentru lucrările drumului de fier din Mandsuria:

— Nu-i aşa că nu sunteţī şarlatanī?

Şi bieţii ómenī, de atâtea-orī înşelaţī, zîmbeau blând şi naiv şi primeau cu încredere de copil asigurările înşelătorilor lor.

Neîncrederea, ce o inspiră omului galben chipul alb, este basată pe o tristă esperienţă. Vre-o doi-spre-dece lucrătorī mī-au povestit diferite casurī ale unor căpitanī de corăbii, carī se tocmeau sĕ transporte Chinesī la un port óre-care şi carī, odată ce încassau banii, o ştergeau cu vasele cu tot într'o direcţie opusă.

Nenorociţii erau debarcaţī la cea mai apropiată baltă. Cine óre putea sĕ le vie în ajutor? Erau aruncaţī pe un ţĕrm streiu, departe de patria lor, fără sprijin, jăfuiţī de puţinele lor economii. Erau ca nisce pisicuţe órbe, răpite dela sînul mamei lor. Dér, ce are aface? Dóră nu sunt de cât nisce chinesī.

Acum vre-o doi anī, vaporul „China", ancorat la Nagasaki, încărca nisce Chinesī pentru San-Francisco. Pe atuncī, o epidemie bântuia portul Nagasaki, şi căpitanul vaporului nu trebuia sĕ îmbarce, decât marfă sănĕtósă.

Persóna, care mī-a raportat aceste fapte, mī-a spus că a vĕdut pe medicul vaporului, care era un om tînĕr, făcênd inspecţia „obiectelor vii", precum urméză: punea mâna pe un idivid, îi esamina limba, îi pipăia pulsul, îi adresa un şir de întrebărī, îi trăgea o palmă sdravănă, şi trecea apoi la altul:

— De ce îi baţī? întreba interlocutorul meu pe medic.

— Ca sĕ nu fiu silit sĕ vorbesc. Eu nu pot sĕ strig mereu, că cutare e bun séu cutare e rĕu pentru voiaj. De aceea m'am înţeles cu funcţionarul respectiv şi am acceptat un semn convenţional.

Funcţionarul în cestiune era învoit cu acéstă mimică, căcī punea fórte simplu câte-o cruce în dreptul numelui fie-cărui chines pălmuit.

Când „China" ajunse la jumĕtatea drumului spre San-Francisco, vĕrsatul negru începù sĕ bântue echipagiul. In fie-care di se aruncau în mare câte doi-trei morţī. La întrarea vaporului în port, autorităţile se informară despre numĕrul deceselor. Rĕspunsul căpitanului fu scurt: „Decese? Nicī unul. Am aruncat dóră rechinilor cincī-decī şi doi de chinesī.

NECROLOG. Subscrişii aducem la cunoscinţă amicilor şi cunoscuţilor trecerea din viaţă a scumpei şi neuitatei nóstre **Carolina Andreica** născută **Palade** întêmplată Lunī în 22 Oct. n. c. la 3 óre dim. în etate de 63 anī şi în al 34-lea an al căsĕtoriei. Inmormêntarea s'a sĕvêrşit Mercurī în 24 Oct. în cimiteriul gr. or. din Câmpenī. Fiă-i ţĕrêna uşórä!

Mihail Andreica, soţ, Sabina Andreica mĕr. Preda fiică, Dr. Vasile Preda, ginere.

ULTIME SCIRI.

Bucurescī, 24 Octomvrie. „Timpul" află din Sofia, că Principele Ferdinand a conferit cu colonelul Petroff, fost ministru de rĕsboiŭ, şi cu d-l Grecoff, fost prim-ministru în vederea formărei unui nou guvern bulgar. Se crede, că aceştī doi bărbaţī de stat vor reuşi sĕ formeze un nou minister. Principala condiţiune, pe care ar pune-o pentru primirea guvernului ar fi şi graţiarea tuturor Bulgarilor implicaţī în revolta contra dijmei, dintre carī unii se află refugiaţī în România.

Hong-Kong, 24 Octomvrie. Scirī din Canton anunţă, că consulii au primit veştī alarmante cu privire la activitatea rebelilor. Aceştia au bătut la 13 l. c. un puternic detaşament al admiralului Ho, în împrejurimile oraşului Kao-Tung. Trupele imperiale au avut 100 de morţī.

Petersburg, 24 Octomvrie. „Novoie Vremia" confirmă, că 22,000 de reserviştī ruşī s'au reîntors din China.

Petersburg, 24 Octomvrie. Scirea, că Austro-Ungaria are de cuget sĕ facă o liniă ferată strategică în Bosnia până la Mitroviţa, a iritat mult pe panslaviştī. Foile condamnă regimul din Bosnia şi cer revisiunea tratatului dela Berlin.

DIVERSE.

Un club de divorţaţī. O societate ciudată s'a întemeiat de curînd în Cleveland (statul Ohio). Scopul acestei societăţī e de a favoriza divorţul, ér membri pot fi numai ómenī divorţaţī. Taxa de înscriere în societate e 50 de francī, ér cotisaţia anuală 100. Trei sferturī din încasărī sunt destinate pentru plata cheltuelilor de judecată. Prisosul va fi consacrat pentru baterea unei medalii de aur, ce se va da judecătorului care, în cursul exerciţiului profesiunei sale va fi pronunţat cel mai mare numĕr de divorţurī.

Literatură.

Antropomorfisme şi Antiantropomorfisme în limba română de *Nicolae Sulică.* In limba nóstră scrierile de felul acesta sunt rare şi scrierea acésta a d-lui profesor la gimnasiul român din loc Nic. Sulica se distinge nu numai prin conţinutul sĕu bogat şi sistematic, prelucrat după stricta metodă scienţifică, ci şi prin limbagiu, séu scris la înţelesul tuturor. Autorul e cunoscut şi din scrierile sale folklorice-filologice de pădă acum. Cartea ce anunţăm acum, se póte procura dela Tipografia A Mureşianu cu 40 cr. séu 80 banī (plus 5 banī porto).

Proprietar: Dr. Aurel Mureşianu
Redactor responsabil: Gregoriu Maior.

Dela „Tipografia A. Mureşianu“ din Braşov,
se pot procura următórele cărţĭ:

Cărţĭ pentru comercianţĭ
şi funcţionarĭ de bancă:

Idei fundamentale în economia politică de *Ioan Socaciu,* vechiŭ profesor la scólele com. r. din Braşov. Preţul 65 cr.

Procent, Promil, Interese şi Teoria conturilor curente de *I. C. Panţu.* Arată calcularea intereselor pe anĭ, pe lunĭ şi pe ḑile într'un mod practic; sunt mai multe esemple esplicate amĕnunţit. Preţul 40 cr. + 3 cr. porto.)

„Curs complet de corespondenţa comercială“ de *I. C. Panţu.* Conţine modele de circulare, scrisorĭ de informaţiunĭ, recomandaţiunĭ şi acreditive; scrisorĭ în comerciul cu mărfurĭ, comisiune şi espediţiune; cestiunĭ cambiale, afacerĭ cu efecte, monede, cupóne etc. Preţul 1 fl. 60 cr.

Un capitol din ***Contabilitatea duplă*** de *I. C. Panţu,* prof. la şcóla comerc. superióră din loc. Tracteză principiile contabilităţii duple ilustrate cu diferite esemple, pe carĭ studiindu-le cu atenţiune, póte orĭ şi cine sĕ înveţe ţinerea socotelelor în economia proprie şi în afacerile comerciale. Preţul 50 cr. + 5 cr. porto.

Al doilea capitol din contabilitatea duplă, de *I. C. Panţu.* Acéstă nouă broşură conţine: *afacerile de credit cambial şi afacerile de bancă.* Preţul broş. 2 coróne (+ 10 banĭ porto).

Scrierĭ istorice.

Memorii din 1849—49 de *Vas. Moldovan,* fost prefect al Legiunei III în 1848—49. Preţul 50 cr. (cu posta 55 cr.)

„Ţéra nóstră“. Descrierea părţilor Ardealului dela Murĕş spre miadă-ḑi şi valea Murĕşului, de *Silvestru Moldovan,* — e o scriere unică în felul sĕu, atât de călduros apreţiată de întréga ḑiaristică română. Cu deosebire din bibliotecile poporale ea n'ar trebui sĕ lipséscă. Preţul 1 fl. (cu posta 1 fl. 10 cr).

„Pintea Vitézul“, tradiţiunĭ, legende şi schiţe istorice, de *Ioan Pop-Reteganul.* Cea mai completă scriere despre eroul Pintea. In ea se cuprind fórte interesante tradiţiunĭ şi istorisirĭ din tóte părţile, pe unde a umblat Pintea. Preţul 20 cr. (cu posta 23 cr.)

„Românul in sat şi la óste“ Acesta este ritlul unei nouĕ cărticele, ce d-l *Ioan Pop Reteganul,* cunoscutul şi meritatul nostru scriitor poporal, a dat literaturei române. Preţul 10 cr., cu posta 13 cr.

„Colonel David baron Urs de Margina la Solferino şi Lissa“, interesanta şi eminenta conferenţă, ce a ţinut'o d-nul colonel c. şi r. *Francisc Rieger* anul trecut în reuniunile militare dela Braşov şi Sibiiu. Broşura conţine şi douĕ portrete bine reuşite ale baronului Urs, unul din anii de mai înainte, când încă era major, ér altul din timpul mai recent; mai conţine şi o hartă a Lissei, cum şi ilustraţiunea mormêntului eroului nostru. Preţul 40 cr. (plus 3 cr. porto.)

„Reflexiunĭ fugitive“ la cap. I din cartea lui Dr. Rethi Laszlo întitulat „Azs olah nyelv ès nemzet megalakulàsa“, ăcrisă de Arghirobarb. Preţul 40 banĭ.

„David Almăşianu“, schiţe biografice de *Ioan Popea.* Broşura acésta, presentă şi multe momente de însemnătate istorică Preţul 30 cr. (cu posta 33 cr.)

„Povestea unei coróne de oţel“, *G. Coşbuc.* In istoria acésta ni-se arată oglinda viuă a faptelor măreţe, prin carĭ a trecut România până a ajuns la independenţă, Scenele ce se descriu din râsboiul pentru neatârnare, sunt la culme mişcătóre şi însufleţitóre. Cartea e provĕdută cu numĕróse portrete şi ilustraţiunĭ. Preţ. 75 cr. (cu posta 80 cr.)

„Rĕsboiul pentru neatêrnae, de *George Coşbuc“,* o carte nu numai cât se póte de interesantă, bine scrisă şi atrăgĕtóre, dér tot-odată şi cea mai eftină între cărţile românescĭ, apărute până acum. Un esemplar în format mare 8^0 de *283 pagine* numai 50 cr. (porto 55 cr.).

Istoria lumii, „tălmăcită de preotul *Constantin Morariu* din cartea nemţéscă a D-rului Th. B. Weltar. Partea I şi II, fiăcarei parte câte cu 50 cr. (cu porto 55 cr.

Zarandul şi munţii apusenĭ ai Transilvaniei, descriere de *Silvestru Moldovan.* Cu 9 ilustraţiunĭ şi o schiţă. E o carte tot atât de preţiósă şi rară în felul sĕu, ca şi cea dintâiŭ. Recomandăm şi acéstă carte pentru bibliotecile poporale, cum şi pentru toţĭ Românii, carĭ vor sĕ-şĭ cunóscă ţéra şi némul lor. Preţul 1 fl. (cu posta 1 fl. 5 cr).

Abonamente
la
„Gazeta Transilvaniei“
se pot face orĭ şi când pe timp mai îndelungat séu lunare.

Cursul la bursa din Viena.

Din 24 Octomvre n. 1900.

Renta ung. de aur 4%	113.70
Renta de coróne ung. 4%	90.—
Impr. căil. fer. ung. în aur 4½%	119 50
Impr. căil. fer. ung. înargint. 4½%	97.85
Oblig. căil. fer. ung. de ost I. emis.	115.75
Bonurĭ rurale ungare 4%	90.70
Bonurĭ rurale croate-slavone	92.50
Impr. ung. cu premii	163.50
Losurĭ pentru reg. Tisei şi Seghedin	138.50
Renta de argint austr.	96.58
Renta de hârtie austr.	96.30
Renta de aur austr.	114.15
Losurĭ din 1860.	131.25
Acţii de-ale Băncei austro-ungară	17.—
Acţii de-ale Băncei ung. de credit	645.75
Acţii de-ale Băncei austr. de credit	646.75
Napoleondorĭ	19.21
Mărcĭ imperiale germane	117.75
London vista	240.77½
Paris vista	95.92½
Rente de coróne austr. 4%	97.35
Note italiene	90.40

Cursul pieţei Braşov.

Din 25 Octomvre n. 1900.

Bancnota rom.	Cump.	18.90	Vĕnd.	19.—
Argint român.	Cump.	18.70	Vĕnd.	18.90
Napoleond'orĭ.	Cump.	19.10	Vĕnd.	19.20
Galbenĭ	Cump.	11.20	Vĕnd.	11.30
Ruble Rusescĭ	Cump.	—.—	Vĕnd.	—.—
Mărcĭ germane	Cump.	117.60	Vĕnd.	177.66
Lire turcescĭ	Cump.	21.40	Vĕnd.	—.—
Scris. fonc. Albina 5%	100.—		Vĕnd.	101.50